

İKİNCİ QARABAĞ SAVAŞI GÜNEY ƏDƏBİYYATINDA

"Mən məğlub millətin məğlub şairi kimi dünyadan köçməyəcəm. Səsimi duyan Tanrıya şükürlər olsun. Və dualarım Qarabağımızı qanı, canı bahasına işğaldan azad etməkdə olan igidlərimizlədir..."

Məmməd İSMAYIL.

Erməni vandalları 2020-ci ilin 12 iyul tarixində Beynəlxalq konvensiyanın bütün müddəalarını bir daha pozdu, bu dəfə Tovuz rayonu boyunca Azərbaycan sərhədlərini atəşə tutdu. Vətənin igid general, zabit və əsgərləri düşməni cavab atəşi ilə susdurmağa çalışdılar, min təəssüflər ki, Azərbaycan bu dəfə də yeni şəhidlər verdi. Şəhidlərinin sırasına ulu yurdunun hər qarışını canı qədər sevən, peşəkar hərbiçi, savadı, hərbi uzaqgörənliyi, igidliyi ilə bütün əsgərlərə örnek olan general-mayor Polad Həşimovun və qəhrəman döyüşçülərinin - polkovnik İlqar Mirzəyev, mayor Namiq Əhmədov, mayor Anar Novruzov, gizirlər İlqar Zeynalli, Yaşar Babayev, maxe Elçin Mustafazadənin də adı yazıldı. 2016-cı ildə erməni qanıçənlərinin Azərbaycan torpaqlarına növbəti hücumunun qarşısını almaq üçün girdiyi Aprel döyüşlərində göstərdiyi hərbi məharət və şücaətlərə görə, 38 yaşında general rütbəsinə layiq görülən və əsgərləri ilə birlikdə ön cəbhədə vuruşan general-mayor Polad Həşimovun bir cə arzusu vardı: "Qarabağı yağı düşmənlərdən azad etmək, şəhidlərin, tapdanan heysiyyətimizin, erməni vəhşiliyinin qurbanı olmuş qız-gəlinlərimizin qisasını almaq, yurd həsrəti ilə dünyadan köçən soydaşlarımızın, şəhidlik məqamına yüksəlmiş igidlərin narahat ruhlarını hüzura qovuşdurmaq!". Ancaq müharibədə döyüşmək də igidlikdəndir, ana torpaq uğrunda şəhid olmaq da... Cəbhə bölgəsindən kifayət qədər uzaqlıqda yerləşən Tovuz rayonuna düşmənin etdiyi növbəti hücumlara qarşı əks-hücum keçən və sarsıdıcı cavab atəşləri ilə tarix yazan general-mayor Polad Həşimovla birlikdə altı peşəkar hərbiçisinin də həlak olduğunu öyrənən və Tovuz sərhədində düşmənin azğınlığından xəbər tutan xalq ayağa qalxdı...

Qəzəbdən kükrəyən Quzey Azərbaycan türkləri dünyanı cənginə almış pandemiya, koronavirusa yoluxmaq təhlükəsini belə, gözardı edərək meydanlara axışdı. İgid Polad mərdanə ölümü, yurda əbədi sevdası ilə xalqı bir araya gətirdi, birləşdirdi... Minlərlə gənc könüllü olaraq cəbhəyə getmək, erməni quldur dəstələri ilə vuruşmaq, düşməni susdurmaq üçün səfərbərlik idarələrinə müraciət etdi. Və Polad Həşimov çox az vaxtda əfsanələşdi, bu əfsanənin motivləri isə ədəbi əsərlərə yansdı... Milli Qəhrəman ədəbi qəhrəmana çevrildi, adına dastanlar bağlandı, haqqında əfsanələr yarandı, şeirlər yazıldı... Ancaq Vətən üçün doğulan, Vətən uğrunda şəhid olan və özü də vətənləşən Polad Həşimov haqqında onun əfsanəvi qəhrəmanlıqlarını, örnek olası hərbi fəaliyyətini tamamilə obrazlaşdıran mükəmməl əsər-poema, roman, povest, yaxud hekayə hələ ki, yazılmayıb...

2020-ci ilin 27 sentyabr günü Tovuz olaylarının zirvəsi oldu. Ordu, dövlət ilə elin birliyi öz həlledici sözünü dedi. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə Şanlı Ordumuz, şirbiləklili oğullarımız, qəhrəman Azərbaycan əsgəri vandal Ermənistan ordusuna qarşı əks-hücum keçərək 28 il həsrətində olduğu doğma torpaqlarını azad etməyə başladı. Azərbaycan xalqı bu mərhələdə sanki yenidən doğulur, döyüş meydanlarında yeni tarixini yazırdı... 2020-ci ilin 8 noyabr günü

isə tariximizin yeni mərhələsinin zirvəsidir, çünki bu gün dünyanı heyrətdə qoyan mərdlik nümunəsi - əlbəyaxa döyüş örnəyi göstərən igidlər - xüsusi təyinatlılarımız Qarabağın tacını - Şuşanı erməni neofaşistlərindən azad etdi və möcüzə şəhərin mərkəzinə üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağıni əslən Şuşadan olan qəhrəman Səbuh Abdullayev sandı. Azərbaycanın hər yerindən və bütün Türk dünyasından Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin: "Qarabağ Azərbaycandır! Şuşa bizimdir!..." səslənişləri göylərə ucaldı.

Torpaqlarımız işğal altında olduğu dövrdə hamımız bir sual qarşısında lal idik: Nə vaxt işğala son qoyacaq, əsir yurd yerlərimizi azad edəcəyik? İnsanı varından yox edən çarəsizlik, əlacsızlıq qarşısında gücümüz ancaq həsrət çəkib dərdli-dərdli köks ötürməyə yetirdi. Ancaq bu həsrət artıq sona yetmək üzərdir...

2020-2021-ci illərdə yaranan, bədi əsərlərin, eləcə də epik şeir nümunələrinin əksəriyyəti Vətən, Qarabağ aşıqlarının İkinci Qarabağ savaşı zamanı yaratdığı yeni əsrin möcüzəsinə - Vətən aşıqlığına həsr olunub. Aşıqlıq isə ölüncəyə qədər sevdalanmaq... "Susuzluğun od vurub göz kimi yandırdığı dodağın su sevməsi kimidi... Öləcəyini bilib-bilə ölüm məleyinin çağırışına qaçmaq, keçilməz dağ cığırınının yolçusu olmaq, qayalıqların bağrını yara-yara ecəzkar, əfsanəvi təbiətə və gözəlliyə malik Şuşaya yol açmaq... Aşıqlıq ana, sevgili tək sevdinin yurdun, azadlığı uğrunda vuruşduğu Şuşa, Laçın, Kəlbəcər, Füzuli, Suqovuşan, Qubadlı, Zəngilan üçün gözünü qırpmadan canını fəda etməkdi, döyüş səngərlərinə atıldığı Vətən müharibəsinin od-alovları içində ən gözəl eşq şeirini məhz Vətən üçün yazmaq və oxumaq... Heç şübhəsiz, İkinci Qarabağ savaşı günlərində hər birimizin nəfəsini içinə çəkib oxuduğu o, ən gözəl şeiri məhz rəşadətli əsgərlərimizin güllələri, ürəklərində şahə qalxan qisas hissi yazdı... Ən mükəmməl əsəri - 44 gün ərzində şanlı tariximizin yeni qızıl səhifələrini isə ulu yurdun azadlığı uğrunda şəhid olan erənlərimiz yazdılar...

Gənc və istedadlı şair Elnur Uğurun dediyi kimi:

**Eşqin Günəşi öpəcək dan yerini.
Mütləq qovuşacaq Şuşa sənə,
Qarabağın pəncərələri açılacaq
Təmiz hava axacaq Laçın dəhlizinə.
Orda bağı çatlayır məşuqun da...
Aşıqlıq budur elə... Yanmadınsa eşq odunda
Kündə olsan da, bisməyəcəksən,
Eşq nədir bilməyəcəksən öləncən,
Aşıqlıq səfərbərlikdir içindən-çölünəcən...**

44 günlük Vətən müharibəsi göstərdi ki, 28 il ərzində ulu yurdun aşıqları özlərini "içindən-çölünəcən səfərbər" edibləmiş və məhz qisas günü üçün hər gün hazırlıq keçibləmiş... Buna görə də yurd aşıqı erənlərimiz döyüşə gülə-gülə gəldilər... Dillərində "Anadır arzulara hər zaman Qarabağ" mahnısının sədalari, ürəklərində Qarabağ sevdası, sonsuz Vətən eşqi...

1990-cı illər Azərbaycan ədəbiyyatına, poeziyasına hopan kədər motivləri, nəhayət ki, 2020-ci ilin sonuna yaxın silindi və onun yerini qələbə, zəfər sevincləri tutdu.

(davamı növbəti saylarımızda)

Esmira FUAD,
filologiya elmləri doktoru.

